

MONITORING A HODNOCENÍ V ČINNOSTI MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY

Záznam diskuse ze školení MAS 3.12.2014

Lektor: Ing. Lenka Mrázová, L-Mentio

Bariéry pro monitoring a hodnocení činnosti a výkonu MAS

- Pravidla a metodiky určují úředníci bez znalosti reality, přístup metody Leader *zdola nahoru* nefunguje
- Na začátku nebyla stanovena pravidla, v průběhu se neustále mění a doladují
- Indikátory jsme formulovali každý podle svých zkušeností a odhadu
- Nemáme zpětnou vazbu na zpracovávané a předkládané monitorovací zprávy a hodnocení
- Nadbytečná administrativa
- Chybějící metodické vedení ze strany řídicího orgánu
- Formuláře neusnadňují administraci programu, naopak
- Rozdílné přístupy kontrolního orgánu (individuální rozdíly mezi kontrolory), kontroloři si někdy nevědí rady s pravidly a jejich naplněním – neumějí aplikovat metodiku konkrétně
- Kontroloři SZIF s námi nesmějí sdílet metodiky pro kontrolu projektů
- Metodická složka MZe je poddimenzovaná, ale rozhoduje (formuluje pravidla, rozhoduje sporné případy) a zároveň někdy nedá závazné stanovisko, jen neformální
- Užívané zkratky z nás dělají nesrozumitelné „ptydepe“ osoby
- Monitoring a hodnocení není priorita
- Přejech z MZe na MMR může způsobit další problémy
- Začátek plánovacího období se stále posouvá

Máme při realizaci SPL konkurenty?

- Svaz měst a obcí
- Svazky obcí, destinační managementy
- Agentury a někteří podnikatelé (zpracovatelé žádostí)
- Ti, kdo rozdělují peníze a mají díky tomu moc a autoritu

Jak nás vnímá území?

- Příjemci: čekají jen dotaci a někdy mají problémy se související administrativou, očekávají nejjednodušší cestu (výzva – dotace)
- Nepodpořené MAS musí obhajovat svůj smysl

Jaké jiné problémy vnímáme?

- Někdy musíme smysl své činnosti obhajovat před sebou samými – neumíme se pochválit za dosažení cílů (a možná je nemáme dost jasně a konkrétně stanovené tak, abychom si byli jistí, že jsme jich dosáhli)
- Neumíme si usnadnit práci (např. sdílené dokumenty google, neuděláme si čas na praktická školení, která nás rychle naučí nějaké dovednosti, a místo toho se méně efektivně učíme vlastními pokusy a omyly)

Co nám chybí?

- Spolupráce s viditelnými výsledky (investice)
- Odvaha skončit a odejít
- Odvaha stanovit svá vlastní měřítka – musíme plnit cíle, které nám stanovil někdo jiný, ale neříkají nám mnoho o vlastní organizaci a vlastním území

Jak má být formulovaný cíl?

S	<i>SIMPLE</i>	Jednoduchý - pochopitelný
M	<i>MEASURABLE</i>	Měřitelný (opatřený kvantifikátorem)
A	<i>ACHIEVABLE/ATTAINABLE AMBITIOUS</i>	Dosažitelný Motivující
R	<i>REALISTIC</i>	Realistický (odpovídající schopnostem, možnostem, času...)
T	<i>TIME-BOUND</i>	Termínovaný (opatřený termínem realizace)
E	<i>ECOLOGICAL</i>	Nepoškozuje nikoho jiného
R	<i>RECORDED</i>	Zachytitelný, dokumentovaný, zapsaný

Doporučuje se těmito měřítky vyhodnotit každý cíl a dopad do území, posoudit aktivity k naplnění cílů a dále vzít v úvahu i vnitřní a vnější faktory (analýza rizik): např. cíl „podpořit 5 projektů“ může být ohrožen tím, že nadřízený orgán (= ten, kdo rozhoduje – a tím i ohrožuje) nevyhlásí výzvu.

Příklad cíle: „v příští výzvě snížit chybovost dokumentů na 0“

Aktivity k naplnění: zpracování vzorových dokumentů, účast na školení, finanční motivace pracovníků

Smysl/přínosy evaluace

- Lepší postupy (poučit se z chyb)
- Osvěžit povědomí o MAS v území
- Potvrdit přínosy pro území
- Smysluplný přehled
- Osobní spokojenost (víme, co jsme ovlivnili, dokázali)

Od koho můžeme získat zpětnou vazbu?

- Starostové obcí
- Účastníci akcí
- Příjemci dotací
- Spolupracující NNO, zejména tradiční spolky, hasiči, sportovci
- Členové MAS
- SZIF
- Jiné subjekty v území (Agentura pro sociální začleňování apod.)
- Studenti (zpracovatelé diplomových, bakalářských prací, stážístí)
- Kronikáři, archiváři, knihovníci, církve
- Novináři NE (zprávy jsou spíš tendenční, funguje to jen u regionálních/obecních zpravodajů)

Jak – na co bychom se měli ptát?

- V čem bychom měli pokračovat?
- Co nového bychom měli zavést?
- Čeho bychom se měli zdržet?

Vztahy s veřejností a PR jako součást evaluace: např.

- Vydání tiskových zpráv a publikací
- Publicita, kterou vytvořili žadatelé
- Účast na prezentačních akcích (Země živitelka, Euroregion Tour)
- Čtenost internetových stránek, facebooku
- Vlastní akce MAS (trhy, výstavy...)
- Jak je MAS oslovována jako součást pracovních skupin, v rámci strategického plánování jiných subjektů

Podněty pro metodiku:

Konkrétní indikátory měly být stanoveny hned na začátku programu a přeneseny do preferenčních kritérií podpořených projektů. Systém (IT, formuláře ŽOD a ŽOP, hodnocení MAS, struktura střednědobého hodnocení) to přehledně a jednoznačně umožňuje až od roku 2012 (nová elektronická ŽOD)

Plnění vize/strategie je do velké míry ovlivněno vnějšími – nepředpokládanými skutečnostmi, např. jiné programy (dotace), výměny na pozicích veřejné správy apod.

Není jasné, jaké budou dopady hodnocení – z čeho všeho pro MAS plynou rizika:

- Když MAS nesplní indikátory stanovené v SPL (sankce?)
- Když žadatel nedodrží podmínky v době udržitelnosti, když MAS má jen omezené možnosti, jak ho vůbec kontrolovat (sankce pro MAS?)

Monitoring – špatná praxe při hodnocení projektů

Zkušenost MAS: díky znalosti situace a žadatele dvakrát nevybrala projekt, protože měla podezření na snahu o zneužití dotace. Žadatel našel cestu přes preferenční kritéria, ovlivnil výběrovou komisi, utajil propojení firem (to nakonec odhalil díky přístupu k informacím, které MAS nemá k dispozici) až SZIF a projekt vyloučil. MAS nedostala sankci, ale případ poškodil její dobré jméno (*podrobnosti pro metodiku může dodat LAG Podralsko*).

MONITORING: FORMULACE A HODNOCENÍ JEDNOTLIVÝCH INDIKÁTORŮ/CÍLŮ ZE SPL

Zvýšení počtu pracovních příležitostí (počet nových pracovních míst, zachování pracovních míst)

- Šlo o prioritu MASiF, která byla naplněna méně, než bylo v SPL stanoveno – z důvodu menšího zájmu podnikatelských subjektů o dotace z PRV, obtížné závaznosti vykazovaných pracovních míst, ekonomické krize... Sledování částečných míst (sezónní, kratší úvazky, zachovaná místa) je obtížné. *Případovou studii podle podpořených projektů a metodický podnět pro monitoring a hodnocení zpracuje MASiF.*
- Otázka sledování dopadů – nepřímý (druhotný) dopad investic: např. pracovní místo (neuvezené v ŽOD) správce vybudovaného areálu, hřiště...

Podpora žen a mladých lidí do 30 let

- Projekty organizací dětí a mládeže – budování zázemí pro děti a mládež, počet dětí, které je využívají
- *Jako prioritu a monitorovací indikátor může pro metodiku popsat LAG Podralsko – podmínky v konkrétním místě (Stráž pod Ralskem, aktivní NNO jako provozovatel, role osobnosti – vizionáře)*

Inovativnost

- Komplexnost, návaznost a propojení projektů
- Vznik sítí odběratelů – dodavatelů na místní úrovni
- Nová nabídka v území (např. mateřský klub, péče o děti, které jinak tráví čas na ulici)
- Modernizace vybavení (kuchyně, kino – digitalizace: *příklad může popsat MASiF a dohledá měřitelné indikátory, např. návštěvnost, tržby ze vstupného, počet promítání*)
- Kreativní řešení (práce s dětmi, skupiny dětí prezentují vlastní projekty – *příklad může popsat LAG Podralsko, a to včetně významných dalších dopadů: projekt zvyšuje odpovědnost dětí za prostředí, ve kterém žijí*)
- Procesní inovace: výsledek vypadá stejně, ale má lepší užitné vlastnosti (*příklad může popsat MAS Přidte pobejt – nový produkt: stavěné maso, nebo LAG Podralsko – rozšíření nabídky a způsobu distribuce podnikatele*)

- Víceúčelové využití (příklad může popsat MAS Achát: oprava lesní cesty s primárním využitím pro těžbu, bude doplněna informacemi a využívána jako vyhlídkový okruh, naučná stezka)
- Pořízení minibusu jako krok k záchraně venkovských škol, vznik pracovního místa řidiče (LAG Podralsko)

Vzhled obce, památky a kulturní dědictví

- Realizace projektu umožňuje spolupráci v území, investice je propojená s akcemi

Mezisektorová spolupráce a integrované projekty

- Při hodnocení projektů obtížné – naráží na limity opatření PRV (jednoznačně popsání způsobilí žadatelé a aktivity)
- Obce – NNO: příklady z projektů spolupráce (MAS pořídila vybavení a půjčuje je obcím na akce)
- NNO – podnikatel (např. podpora MAS ze strany podnikatele, koordinace značky regionálních produktů, spolupráce zemědělce – zřizovatele jízdárny s jezdeckým klubem)
- Veřejná správa – podnikatel (příklad spolupráce zemědělce a KRNAP)
- Možná kritéria pro hodnocení: co kdo díky podpoře MAS (popř. díky spolupráci MAS) ušetřil (např. náklady na půjčování mobilního vybavení, využívání vybavení místního zemědělce k péči o pozemky v KRNAP), kolik mezisektorových vazeb vzniklo (např. podnikatel vytvořil brigádnická místa pro studenty)

EVALUACE: JAK JI PROVÁDĚT?

Sebeevaluace (jako průběžná činnost pro rozvoj MAS)

V činnosti manažera by mělo být cca 1 hod. denně (nebo minimálně 2 hodiny týdně) věnovány rozvoji budoucnosti

- Plán, co bude za 3 měsíce
- Monitoring, co pro to děláme teď

Externí ex post evaluace: nemáme metodiku a nevíme

- Kdo ji má (a umí) provádět
- Jakým způsobem
- Z jakých dat
- Jak moc do hloubky
- Zda a proč ji máme prezentovat, jaké to bude mít přínosy (např. ovlivní naše metodika metodiku pro ex post hodnocení MZe?)

Měli bychom o tom komunikovat s MZe a s ostatními MAS

Závěrečná diskuse na téma „dělat věci ve správný čas“ – více na www.cyklickazena.cz.